

Bir Eleştirel Düşünme Çevrimiçi Aracı Olarak Arguman.org

Hasan TINMAZ¹, Bahattin ÇINIÇ²

¹ İstanbul Gelişim Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, İstanbul

² Metglobal, İstanbul

htinmaz@gelisim.edu.tr, bahattin.cinic@metglobal.com

Özet

Eleştirel düşünme becerisi içinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli becerileri arasında tanımlanmaktadır. Maalesef yapılan araştırmalar bu önemli becerinin ülkemiz içerisinde çok da yüksek bir düzeyde olmadığını göstermektedir. Bu çalışma içerisinde özellikle gençlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine imkân sunması özelliğiyle öne çıkan yeni bir sosyal medya aracı olarak Arguman.org tanıtılmaktadır. Açık kaynak kodlu olarak kullanıma sunulan Arguman.org içerisinde kullanıcılar ortaya atılan ya da kendi attıkları argümanları eleştirel bir gözle değerlendirebilmektedir. “Ama” (itiraz ve çürütme), “Çünkü” (destek ve kanıt) ve “Ancak” (bir önermeye ek bilgi ya da durum belirtilmesi) yapıları üzerinden üç dala ayrılan argümanlarla bir öneri farklı boyutlarda detaylı irdelenebilmektedir. Bu çalışma içerisinde Arguman.org’un yapısı, kullanım istatistikleri ve eğitim ortamlarında kullanılması adına bilgiler verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Eleştirel düşünme, eleştirel düşünme eğilimi, argüman, safsata

Abstract

Critical thinking is defined as one of the most essential skills for the current era. Unfortunately, conducted researches have shows that this important skill has not been developed as expected in our country. In this study, Arguman.org is introduced as a social media tool, especially for the youth, which offers outstanding features for the development of critical thinking skills. As an open source coded platform, users of Arguman.org could evaluate arguments critically which are delivered via other users or by themselves. An argument could be discussed with details, in the form of three dimensions; “But” (objection and refusal), “Because” (support and proof) and “However” (additional information or a suggestion). Arguman.org’s structure, usage statistics and potential for use in educational settings have been discussed in this paper.

1. Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyıl farklı ve çoklu bilgi, beceri ve duruşu bir arada bulundurmaya zorunda olan bireylerin yeni iş gereksinimleriyle hayata atıldığı bir zaman dilimi haline dönüşmüştür. Bireylerin işyerinde sahip olması gereken yeterliliklere bakıldığında; bilgi yönetimi, soyut akıl yürütme, problem çözme, eleştirel düşünme, karışık karar verme, etik akıl yürütme, yenilikçilik, bağımsız olarak çalışabilme, kendi kendini motive edebilme, kendi gelişimini izleyebilme ve hayat boyu öğrenme gibi uzun bir listede sunulan örnekler verilebilir [1].

Alanyazın içerisinde bu yüzyılın yeterliliklerini açıklayan birçok çalışmada bulunmakla birlikte, Partnership for 21st Century Skills (2009)’ün belirlemiş olduğu genel yapı, 21. yüzyıl yeterliliklerini ve tanımlamalarını kapsamlı bir şekilde ele almakta ve alanyazındaki diğer tanımlamaları derleyip toplamaktadır. Tanımlanan çerçeve üç ana başlıkta özetlenmiştir; (i) Öğrenme ve Yenilik Becerileri (Yaratıcılık ve Yenilik, Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme İletişim ve İşbirliği), (ii) Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri (Bilgi Okuryazarlığı, Medya Okuryazarlığı, Bilişim Teknolojileri Okuryazarlığı) ve (iii) Yaşam ve Kariyer Becerileri (Esneklik ve Uyum Sağlayabilme, Girişim ve Kendi Kendini Yönetme, Sosyal ve Kültürler arası beceriler, Üretkenlik ve İzlenebilirlik, Liderlik ve Sorumluluk) [2]. Binkley ve arkadaşları

yeni yüzyıl becerilerinin bireylerde mevcut olmasının onlara ekonomik getirilerinin de olacağını belirtmiştir [3].

Tüm bu çalışmalar içerisinde özellikle öne çıkan becerilerden bir tanesi eleştirel düşünmedir. Bilgiyi eleştirel ve yetkin şekilde değerlendirmenin, öğrenme deneyimleri ve süreçleri üzerinde eleştirel düşünmenin ve inovasyonlara ışık tutması adına geçmiş tecrübeler üzerinde eleştirel olarak düşünmenin bireylerde farklılık ve başarı yaratacağı aşikârdır. Özellikle geleceğin bilgi ve iletişim teknolojileri alanında çalışacak gençlerde eleştirel düşünme becerisinin yüksek oranda olması önemlidir.

Bu çalışma içerisinde eleştirel düşünme gibi çok önemli bir 21.yüzyıl becerisinin geliştirilmesi adına olanaklar sunan bir sosyal medya aracı olarak Arguman.org üzerinde durulmakta ve bu sitenin özelliklerinin bireylere sunduğu eleştirel düşünmeyi artırıcı olanaklar üzerinde durulmaktadır.

2. Eleştirel Düşünme

Eleştirel düşünme becerisi günümüz eğitim çalışmaları içerisinde sıklıkla vurgulanan bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortadaki bir sorunu farklı açılardan ele alabilme, yorumlama ve somutlama olarak basitçe tanımlanabilecek eleştirel düşünme becerisi, günümüzün karmaşık yapıdaki teknolojiyle alakalı sorunların çözümünde temel bir

başarı unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır [4]. Örneğin; program geliştiricilerin yazmaları gereken kod öncesi çözüm niteliği taşıyan algoritmaların kalitesinin artması için programcılarda eleştirel düşünme olmazsa olmaz bir nitelik olarak tanımlanabilmektedir.

Eleştirel düşünme düzeyi yüksek olan bireyler organize edilmiş sorular soran, bir problemin çıkış nedenlerini irdeleyen, açık fikirli ve farklılıkları kucaklayan ve kaynaklara erişip analiz etme yönünde eğilimleri olan kişilerdir. Yine benzer şekilde hem tümevarımsal hem de tümdengelimli sonuçlar üretilmekte, analiz edebilmekte ve varsayımları yaratıp test edebilmektedirler [5].

Eleştirel düşünme düzeyi yüksek ve düşük olan öğrenciler arasında başarı adına büyük farklar olduğu açıkça görülmektedir. Bu nedenle günümüz eğitim ortamlarının açıktan ya da üstü kapalı olarak öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek adına faaliyetlerde bulunduğunu görmekteyiz [6].

Eleştirel düşünmenin geliştirilmesi adına teknolojiden faydalanmak önemli bir adım olacaktır. Bu nedenle bireylerin teknoloji okuryazarlığı onların eleştirel düşünme becerilerine yansiyabilecektir [7]. Buradan yola çıkarak farklı çevrimiçi teknolojik platformların gençlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirme noktasında faydalı olabileceği sonucuna varılabilir. Bu çalışma içerisinde böylesi bir eleştirel düşünme geliştirme platformu olarak tanımlanabilen Arguman.org üzerinde durulacaktır.

2. Arguman.Org Nedir

2014 yılının Ekim ayından bu yana <http://arguman.org> adresinden yayımlanan sosyal medya aracı, kullanıcıları tarafından üretilen argümanların birden çok kullanıcı tarafından tarafsız bir şekilde haritalanabildiği bir sosyal analiz ve haritalama platformudur (Şekil 1). Kullanıcılarının düşüncelerini belirli bir mantık eksenine oturtmalarında bir yordam öneren site, sunulan argümanları öğelerine ayırıp, haritalandırmaktadır. Bu

şekilde argümanları ortak tartışmaya açmaktadır.

Şekil 1. Arguman.org Anasayfa Ekran Görüntüsü

Arguman.org projesi Fatih Erikli tarafından hayata geçirilmiş ve açık kaynaklı kod olma özelliğiyle şu anda gönüllü bir topluluk tarafından geliştirilmeye devam etmektedir. Bu projenin çıkış noktası, fikir

babası olan Erikli'nin Wikipedia üzerinde basit düzeyde yer alan argüman haritası özelliğine herkesin kendi yorum ve önermelerini de ekleyebilecek hale getirilme beklentisidir. Açık kaynak kod ve gönüllülerin desteğiyle fikrin ortaya atılışı ve geliştirilme süresi 2 hafta gibi kısa bir süre içerisinde gerçekleşmiştir.

Sözü edilen proje Python programlama dili ile geliştirilmiş ve kaynak kodları GitHub (bir açık kaynak kod depolama servisi [8]) üzerinden herkesin erişimine açılmıştır. Bu sayede bulunan hatalar veya öneriler kolayca bildirilebilmektedir. Argüman.org Türkçe ve İngilizce olmak üzere 2 dilde kullanılabilir.

3. Arguman.Org Nasıl Çalışır

Argüman.org'da gönderilen argümanları haber akışı gibi okumak yerine, istenirse kullanıcılar kendi görüşlerini de (En fazla 300 karakterle) ekleyebilmektedir. Eklenen önermeye varsa kanun maddesi veya alıntı bir kaynak da eklenebilmektedir. Bu sayede sunulan argüman daha da kuvvetlendirilebilir.

Örneğin; bir kullanıcının "Herkes her işi yapamaz" şeklinde öne sürdüğü argüman sitenin diğer kullanıcıları tarafından "çünkü", "ama", "ancak" şeklinde destekleme veya çürütmeleri ile görsel olarak tartışılmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Örnek Bir Argüman Ekran Görüntüsü

"Ama" itiraz ve çürütme için, "Çünkü" destek/kanıt için ve "Ancak" bir önermeye ek bilgi ya da durum belirtilmesi için kullanılan dallanmalardır. Arguman.org'un nasıl kullanıldığını <http://hasantinmaz.github.io/> adresindeki videodan daha da derinlemesine öğrenilebilmektedir.

Arguman.org kullanımı adına bilinmesi gereken bir kavram da "safsata"dır. Kullanıcılar bir önermeyi eklemenin dışında eklenen önermeyi destekleyebilir veya bu önermeyi safсата olarak işaretleyebilmektedir.

"Safsata" bir noktaya ulaşmaya çalışırken varılan yanlış noktalara, yapılan yanlış önermelere verilen isimdir. Site içerisindeki safсата bildirim listesi safsatakilavuzu.com adresinden alınmıştır.

Argümanlarda en çok kısır döngü, konuyu saptırma ve alakasız sonuç safsataları için bildirim yapılmaktadır. Tüm bu bildirimler içerisinde en çok bildirim alakasız sonuç safsatası üzerinedir. Önyargılı dil safsatası en çok toplumsal cinsiyet kanalında bildirilmektedir. Ayrıca, duygu sömürsü bildirim en çok siyaset ve ekoloji kanallarında, dolduruşa getirme safsatasından da en çok siyaset konusunda bildirim yapılmaktadır. Din de ise en çok alakasız sonuç üzerine bildirilmektedir. Şekil 3 içerisinde “Sıradan kedi yoktur” argümanına yapılan “İnanca Başvurma Safsatası” örneği görülmektedir.

Şekil 3. Örnek Bir Safsata Ekran Görüntüsü

4. Arguman.Org Üyeliği

Arguman.org’da içerik görüntülemek için siteye üye olmaya gerek kalmamaktadır. Anonim bir şekilde içerikleri görüntüleyebilmek mümkündür. Argüman veya önerme ekleyebilmek için üye olunması gerekmektedir. Eklenen içerikler herhangi bir moderasyondan geçmemektedir. İçeriğin hukuki boyutundan kullanıcı sorumludur.

Kayıt formunda e-posta adresi zorunlu değildir. Doldurulmadığında şifrenin unutulduğu zaman üyeliği alabilmenin imkânı yoktur. Kullanıcı adı benzersiz yani hiçbir kullanıcı tarafından kullanılmıyor olmalıdır. Her kullanıcının kendi kullanıcı adında bir profil sayfası bulunmaktadır. Formu doldurup üye olmanın dışında Twitter ile bağlanıp da üye olunabilmektedir. Şifre unutulduğu durumda “giriş yap” adresindeki şifremi unuttum linkine tıklayarak şifre sıfırlanabilmektedir (Şekil 4).

Şekil 4. Arguman.org Üyelik Ekran Görüntüsü

Arguman.org içerisinde “Arama” özelliği de yer almaktadır. Sitenin sağ üst bölümünden argüman adı, kullanıcı veya önerme araması yapılabilmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Arguman.org Arama Ekran Görüntüsü

5. Arguman.Org İstatistikleri

“En katılımcı üyeler”, “en çok desteklenen argümanlar” gibi sıralamalarla platformun kullanıcı ve argüman bazında listelemelerini veren Arguman.org’un buradan çıkardıkları sonuçlarla tartışma kültürünü dinamik bir şekilde görselleştirmesi sağlanmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. Arguman.org İstatistik Ekran Görüntüsü

Arguman.org ayda ortalama 2000-3000 arası tekil kişi ziyaretçi almaktadır. Gelenlerden büyük bir çoğunluğu Türkiye'den olup bunu Rusya ve Amerika takip etmektedir. Bu kullanıcılardan büyük bir çoğunluğu Chrome internet tarayıcısı ve Windows işletim sistemi kullanmaktadır. En yüksek günlük trafiğini 85 bin kişi ile 13 Ekim 2015 tarihinde almıştır.

Argüman.org'da kayıtlı 1800 üye bulunmaktadır. Bu üyelere 170 tanesinin siteye gönderdiği 1000 argüman mevcuttur. Geri kalan üyeler herhangi bir argüman göndermemiştir. Bu argümanlara toplam 5000 adet önerme gönderilmiştir. Bunlardan 2100 tanesi "ama" 1200 tanesi "ancak" 1600 tanesi "çünkü" olarak girilmiştir. Üyelerden toplam 500'ü önerme göndermiştir. Bu önermelerden 940 tanesi toplam 1760 kere desteklenmiştir. Bu desteklemeyi 250 farklı kullanıcı yapmıştır. Önermeler 950 defa "safсата" olarak işaretlenmiştir. 140 ile "Alakasız Sonuç Safсата" en fazla bildirilen safсатаdır. Onu peşinden "İnanca Başvurma Safсата" ve "Konuyu Saptırma Safсата" takip etmektedir.

6. Arguman.Org Eğitim Uygulaması ve Gelecek Planları

Arguman.org temel mantığı itibariyle eleştirel düşünmenin geliştirilmesi adına en temel uygulamalardan bir tanesi olarak ele alınabilir. Özellikle bilgisayarda programlama yapmayı yeni öğrenen bireylerin eleştirel düşünmeyle bakmak zorunda oldukları algoritma geliştirme süreçlerinde farklı ve en iyi algoritmayı yazmak adına bireylerin eleştirel bakışlarının yüksek olması beklenmektedir.

Bu amaca hizmet etmesi adına İstanbul Gelişim Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği 1. Sınıf öğrencilerinden "Bilgisayar Programlama I" dersini alanlarla Arguman.org kullanımıyla eleştirel düşüncülerinin geliştirilmesine yönelik pilot bir çalışma yapılmaktadır. Bu çalışma öncesi 2015-2016 Güz döneminin ilk haftasında ders tanıtımı yapıldıktan sonra öğrencilerden Kökdemir (2003) tarihinde Türkçeleştirilmiş olan 51 soruluk "California Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği" üzerinden ön-test olarak anket toplanmıştır. California Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği kişinin eleştirel düşünme eğilimini ve/ya eleştirel düşünme düzeyini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır [9]. Dönem sonunda da aynı anket uygulanacak ve değişimin istatistiksel anlamlılık durumuna bakılacaktır. Ayrıca verilecek olan açık uçlu sorularla bu etkinliğe yönelik görüşleri ve Arguman.org'un geliştirilmesi adına fikirleri toplanacaktır.

Daha sonra öğrencilerden Arguman.org web sitesine giderek üye olmaları istenmiştir. Üye olurken kullandıkları kullanıcı adları dönem sonunda

öğrencilerden toplanacak ve veritabanı üzerinden kullanım istatistikleri alınacaktır. Öğrenciler belirli haftalara dağıtılmış ve haftaları geldiğinde bir argüman yollamaları gerektiği belirtilmiştir. Bunun dışında öğrenciler istedikleri zaman argüman yollamakta, önerme ya da safсата üretmekte serbest bırakılmıştır. Argüman olarak teknoloji dahil her konuyu işlemekte serbest oldukları belirtilmiştir. Argümanı yollayan kişi hariç diğerlerinin argümanlara cevap vermesi beklenmektedir. Bu etkinliğin amacının onların eleştirel düşüncülerinin gelişmesi olduğu açıkça belirtilmiştir. İleride bu çalışmaların sonuçları da başka çalışmalarda paylaşılacaktır.

Arguman.org her zaman gelişime açık bir platform olması özelliğiyle gelecekte kullanıcılarından gelecek olan dönütlere göre yapısındaki eklemeler ve düzeltmeler yapacaktır. Daha fazla dil desteği sunma ve mobil uygulamasının geliştirilmesi Arguman.org'un yakın gelecek planları arasında yer almaktadır.

7. Kaynaklar

- [1] National Research Council, 'Assessing 21st Century Skills: Summary of a Workshop'. J.A. Koenig, Rapporteur. Committee on the Assessment of 21st Century Skills. Board on Testing and Assessment, Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press, 2011.
- [2] Partnership for 21st Century Skills, 'P21 Framework Definitions': http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf, 2009.
- [3] Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley M., Miller-Ricci, M., & Rumble M., 'Defining twenty-first century skills', In P. Griffin, B. McGaw & E. Care (Eds.), Assessment and Teaching of 21st Century Skills. Dordrecht: Springer Netherlands, pp. 17-66, 2012.
- [4] Ersoy, E ve Başer, N., 'İlköğretim İkinci Kademedeki Eleştirel Düşünmenin Yeri', Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Haziran, 2 (1), 1-10, 2011.
- [5] Quitadamo, I.J., 'Critical Thinking in Higher Education: The Influence of Teaching Styles and Peer Collaboration on Science and Math Learning', Doctor of Philosophy Individual Interdisciplinary. Washington State University The Graduate School, 2002.
- [6] Argon, T. ve Selvi, Ç., 'Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ve çatışma yönetimi stilleri', Journal of Educational and Instructional Studies in the World, 1 (1), 2011.
- [7] Considine, D. 'Media literacy across the curriculum'. Thinking Critically about Media: Schools and Families in Partnership, 2002.
- [8] Github: <https://github.com/>